

II

(Retsakter hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 24. juni 1992

om støtte, som regionen Bruxelles (Belgien) har ydet til Siemens A/S's aktiviteter på edb- og telekommunikationsområdet

(Kun den franske og den nederlandske udgave er autentiske)

(92/483/EØF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE
FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 93, stk. 2, første afsnit,

efter at have givet de interesserede parter en frist til at fremsætte deres bemærkninger i overensstemmelse med ovennævnte artikel, og

ud fra følgende betragtninger:

I

I marts 1991 offentliggjorde den belgiske presse oplysninger om, at den belgiske revisionsret havde rejst indvendinger mod, at den udøvende myndighed for regionen Bruxelles (i det følgende benævnt »den regionale myndighed«) i en række tilfælde havde udbetalt støtte til Siemens A/S med den begrundelse, at denne støtte var blevet ydet i strid med bestemmelserne i den støtteordning, der blev indført ved lov om erhvervsudvikling af 17. juli 1959 (Loi sur l'expansion économique, i det følgende benævnt »loven«) ⁽¹⁾.

Ved skrivelse af 16. april 1991 bad Kommissionen derfor de belgiske myndigheder om at fremsende oplysninger om disse tilfælde af støtte.

Ved skrivelse af 17. maj 1991 meddelte de belgiske myndigheder Kommissionen, at skiftende regionale myndigheder faktisk har ligget i strid med den belgiske revisionsret om, hvorvidt 17 støtteordninger, hvorom der var truffet beslutning i perioden november 1985 - januar 1988 til fordel for 17 investeringsprojekter for Siemens A/S i Bruxelles, var i overensstemmelse med lovens bestemmelser.

I henhold til de oplysninger, som de belgiske myndigheder i første omgang fremsendte, var den samlede støtte på 336 mio. bfr. til investeringsprojekter, hvis samlede budget beløb sig til 2 559 mio. bfr., således at nettosubventionsækvivalenten (NSÆ) for de enkelte støtteordninger lå på mellem 12 og 13,5 %.

De fremsendte oplysninger fremgår af nedenstående tabel ⁽²⁾:

Tabel I

	Investeringsbudget	Antal projekter	Tildelt støtte
	< 1 mio. ECU	1	5,8 mio. bfr.
	2-3 mio. ECU	3	45,8 mio. bfr.
	> 3 mio. ECU	13	284,4 mio. bfr.
I alt	2 559 mio. bfr.	17	336 mio. bfr.

⁽¹⁾ Ved beslutning af 18. juli 1990 anmodede Kommissionen den belgiske regering om at indstille den generelle støtteordning, som blev indført ved loven af 17. juli 1959.

⁽²⁾ For overskuelighedens skyld er projekterne blevet inddelt i tre kategorier efter investeringsbudgettets størrelse udtrykt i mio. ecu. Den samlede værdi, udtrykt i bfr., af både investeringerne og støtten i hver kategori er anført i tabellens nederste linje.

De belgiske myndigheder har også oplyst, at de pågældende investeringer omfattede indkøb og udvikling af edb-produkter, udstyr og maskiner (materielle og immaterielle investeringer) samt erhvervelse af bygninger⁽¹⁾.

De belgiske myndigheder oplyste endeligt, at striden med den belgiske revisionsret var blevet bragt til afslutning ved beslutning truffet af den regionale myndighed den 25. oktober 1990 i henhold til artikel 14 i lov af 29. oktober 1846 om revisionsrettens funktionsmåde. I denne beslutning opfordrede den regionale myndighed den belgiske revisionsret til med forbehold at godkende udbetalingen af den støtte, hvis lovlighed revisionsretten bestred.

Efter at have vurderet de oplysninger, som de belgiske myndigheder har fremsendt, fandt Kommissionen, at de ovennævnte 17 støttebevillinger til Siemens A/S tilsyneladende var blevet tildelt i strid med procedurereglerne for anmeldelse i henhold til Traktatens artikel 93, stk. 3. Denne foreløbige vurdering var baseret på forhold, som også fremgik af de oprindeligt fremsendte oplysninger, og som viste, at der i forbindelse med de pågældende støtteordninger enten var tale om en overskridelse af de anmeldelsestærskler, som er fastsat i den pågældende fællesskabslovgivning (se afsnit II, litra B) eller støttebevillinger til dækning af omkostninger, som ikke er støtteberettigede i henhold til de bestemmelser i den belgiske lov, der er godkendt af Kommissionen. Desuden var Kommissionen af den opfattelse, at de pågældende støtteordninger rent principielt ikke opfyldte de nødvendige betingelser for at nyde godt af undtagelserne i artikel 92, stk. 2 og 3.

Derfor besluttede Kommissionen den 3. juli 1991 at indlede proceduren efter artikel 93, stk. 2, over for de pågældende støtteordninger.

II

A. Kommissionens beslutning om at indlede proceduren efter artikel 93, stk. 2, blev meddelt den belgiske regering ved skrivelse af 18. august 1991, hvori denne blev bedt om at fremsende sine bemærkninger og alle relevante oplysninger til vurdering af de 17 støtteordningers forenelighed med det fælles marked. Med hensyn hertil stillede Kommissionen særlige spørgsmål. Kommissionen opfordrede endvidere den belgiske regering til øjeblikkeligt at underrette Siemens A/S om indledningen af proceduren samt om den omstændighed, at selskabet kunne blive nødsaget til at tilbagebetale enhver uretmæssigt modtaget støtte.

De øvrige medlemsstater og andre interesserede parter blev underrettet om Kommissionens beslutning gennem offentliggørelse i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* af den skrivelse, som blev sendt til den belgiske regering⁽²⁾.

(1) Af de detaljerede oplysninger, som de belgiske myndigheder fremsendte som led i proceduren efter artikel 93, stk. 2, fremgik det, at de oprindeligt indsendte tal vedrørende budget og støtteintensitet var forkerte. Af disse oplysninger fremgik det ligeledes, at de pågældende investeringsprojekter også indeholdt almindelige driftsudgifter. (Se afsnit II, B).

(2) EFT nr. C 254 af 28. 9. 1991, s. 6.

De belgiske myndigheder fremsatte deres bemærkninger ved skrivelse af 23. september 1991. Eftersom de belgiske myndigheder heri kun delvist havde besvaret Kommissionens spørgsmål, blev de ved skrivelse af 29. oktober 1991 opfordret til at fremsende supplerende oplysninger.

Ved skrivelse af 28. oktober 1991 underrettede Siemens A/S Kommissionen om, at virksomheden havde taget meddelelsen i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* om indledningen af proceduren efter artikel 93, stk. 2, til efterretning. Siemens A/S angav, at selskabet havde sikret sig, at de belgiske myndigheder havde svaret Kommissionen inden for den fastsatte frist.

Ved skrivelse af 20. november og 21. november 1991 fremsendte de belgiske myndigheder supplerende svar.

Den 5. februar 1992 havde repræsentanter for de belgiske myndigheder et møde med Kommissionen med det formål at belyse visse aspekter i de indsendte oplysninger. I overensstemmelse med konklusionerne på dette møde anmodede Kommissionen ved skrivelse af 17. februar 1992 de belgiske myndigheder om at bekræfte visse forhold, som mundtligt var blevet meddelt under mødet, samt fremsende nærmere oplysninger herom. Ved skrivelse af 17. marts 1992 efterkom de belgiske myndigheder Kommissionens anmodning.

B. Ifølge de oplysninger, som de belgiske myndigheder har fremsendt som led i proceduren efter artikel 93, stk. 2, kan de omhandlede 17 støtteordninger inddeles i forskellige kategorier:

- a) elleve bevillinger vedrører udelukkende edb- og telekommunikationsudstyr, som er blevet indkøbt af Siemens A/S fra datterselskaber i Siemens-koncernen (fortrinsvis fra Tyskland), og som er beregnet på leasing til kunder;
- b) fem bevillinger omfatter projekter med adskillige indbyrdes uafhængige investeringsprogrammer omfattende følgende: edb- og telekommunikationsudstyr, indkøbt af Siemens A/S fra andre datterselskaber i Siemens-koncernen, til internt brug i en række af virksomhedens afdelinger; omkostninger forbundet med projekter vedrørende udvikling af software til brug i afdelinger i Siemens A/S; omkostninger forbundet med uddannelse af personale; udgifter, som Siemens A/S har haft i forbindelse med reklamekampagner og udarbejdelse af markedsundersøgelser til virksomhedens egne salgsafdelinger;
- c) en støttebevilling vedrører erhvervelsen af en bygning til udvidelse af virksomhedens hovedafdeling i Bruxelles.

Det samlede budget og den samlede støttebevilling for hver enkelt af ovennævnte udgiftsposter fremgår af tabel II:

Tabel II

(mio. bfr.)

	Budget	Støttesum	Udbetalt støtte	Endnu ikke udbetalt støtte
i) Udstyr leaset til kunder	1 849,294	244,631	218,834	25,797
ii) Udstyr indkøbt til internt brug	432	48,490	39,311	9,179
iii) Omkostninger til udvikling af software	206,4	23,015	17,723	5,292
iv) Uddannelsesomkostninger	18	2,241	1,795	0,446
v) Erhvervelse af bygning	45	5,789	4,341	1,448
vi) Reklamekampagner	89,6	10,869	7,972	2,897
vii) Markedsundersøgelser	7	0,945	0,945	—
I alt	2 647,294	335,980	290,921	45,059

I ovenstående tabel er det også angivet, hvor stor en del af støtten der indtil videre er blevet udbetalt til Siemens A/S. Her har de belgiske myndigheder oplyst, at udbetalingen af støtten blev indstillet efter modtagelsen af Kommissionens meddelelse om, at der var indledt en procedure efter artikel 93, stk. 2.

Med hensyn til begrundelserne for, at de 17 støttebevillinger til Siemens A/S ikke på forhånd var blevet anmeldt til Kommissionen, har de belgiske myndigheder oplyst, at der ifølge dem ikke var tale om signifikante tilfælde efter de regler, som Kommissionen har fastsat med hensyn til investeringsstøtte⁽¹⁾.

I henhold til disse regler skal der i følgende tilfælde indgives forudgående anmeldelse til Kommissionen for hver enkelt planlagt støtteordning:

- for støtte med en intensitet i nettosubventionsækvivalent på over 15 % af investeringerne: i samtlige tilfælde
- for støtte med en intensitet på mellem 10 og 15 %: i tilfælde, hvor investeringerne overstiger 3 mio. ECU
- for støtte med en intensitet på mellem 5 og 10 %: i tilfælde, hvor investeringerne overstiger 6 mio. ECU
- for støtte med en intensitet på 5 % eller derunder: i tilfælde, hvor investeringerne overstiger 9 mio. ECU.

I modsætning til hvad der fremgik af de oplysninger, som var blevet fremsendt før indledningen af proceduren, har de belgiske myndigheder nu i deres bemærkninger til Kommissionen fremført, at ingen af de 17 støttebevillinger til Siemens A/S oversteg den ovennævnte dobbelte tærskel på 3 mio. ECU med hensyn til budget og 10 % i støtteintensitet, eftersom, på den ene side, kun 75 % af investeringsbudgettet for hver enkelt af de 17 projekter, som Siemens A/S fremlagde for regionen Bruxelles' myndigheder, blev taget i betragtning ved støttebevillingen, og på den anden side, eftersom de enkelte støttebevillinger var blevet udbetalt i 3-4 rater over en periode på 5-6 år. Disse to forhold tilsammen indebar, at budgettet for omkostningsstøtten for hver enkelt af de 17 projekter og den hertil svarende støtteintensitet holdt sig under de fastsatte grænser for anmeldelse. Nærmere bestemt lå støtteintensiteten på 4,76 % og 9,98 %, og ikke mellem 12 % og 13,5 %, som det oprindeligt var blevet meddelt Kommissionen.

Med hensyn til begrundelserne for at den belgiske revisionsret anså de pågældende 17 støtteordninger for at være i strid med lovens bestemmelser, har de belgiske myndigheder i deres bemærkninger oplyst, at der var to grunde til, at retten anså dem for ikke at være støtteberettigede. For det første fandt retten, at Siemens A/S ikke kunne betragtes som en industri-virksomhed ud fra et regionalt synspunkt, eftersom virksomheden ikke har nogen produktion i regionen Bruxelles, medens det i lovens artikel 1 er fastsat, at kun industri- eller håndværksvirksomheder kan opnå den ved loven hjemlede støtte.

⁽¹⁾ Se Kommissionens skrivelse til medlemsstaterne GD (79) D/10478 af 14. september 1979; »Konkurrencereglerne i De Europæiske Fællesskaber« — Del II — s. 124. Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer, 1990.

For det andet, og særlig med hensyn til støtteordningerne vedrørende udstyr indkøbt fra andre dattersel-

skaber kaber i Siemens-koncernen og specielt beregnet til leasing til kunder, fandt retten, at tildeling af støtte til salg af egne produkter og derfor af lagerbeholdning var i strid med loven og gennemførelsesbestemmelserne til denne. I denne sammenhæng bemærkede retten, at de pågældende støtteordninger havde givet Siemens A/S mulighed for at tilbyde selskabets produkter med en permanent prisnedsættelse svarende til støtten, eftersom Siemens A/S igennem flere år havde søgt og modtaget støtte i forhold til værdien af de nye kontrakter om leasing af produkter til kunder. Retten anførte, at tildeling af støtte til produkter og ikke til produktionsmidler var i strid med loven, som sigter mod at forbedre støttemodtagerens produktionsapparat.

De belgiske myndigheder har over for Kommissionen oplyst, at den regionale myndighed — efter at have gennemgået ovennævnte indvendinger fra revisionsretten — besluttede ikke at omstøde sine tidligere beslutninger og anmodede derfor retten om at godkende udbetalingen af støtten i henhold til bestemmelserne i artikel 14 i førnævnte lov af 29. oktober 1846.

Med hensyn til den første indvending fra den belgiske revisionsret er den regionale myndighed af den opfattelse, at regionaludvikling kan fremmes gennem støtte både til industrielle aktiviteter og salgsaktiviteter. Med hensyn til den anden indvending mener den, at rettens indvending er baseret på en snæver og usmidig fortolkning af begrebet investering. I loven er begrebet investering ikke defineret, og den regionale myndighed anser det derfor for legitimt at benytte det begreb, som anvendes inden for skatte- og regnskabslovgivning, hvor investering defineres som midler, som anvendes til erhvervelse eller frembringelse af varer, og som anvendes varigt i virksomhedens aktiviteter. I denne sammenhæng anfører den, at udstyr, som leases til kunder, i reglerne for opstilling af balance i Belgien, som er fastsat i kongelig anordning af 8. oktober 1976, klassificeres som faste aktiver.

Med hensyn til den skelnen, som den belgiske revisionsret foretager mellem på den ene side produktionsmidler som støtteberettigede investeringer og på den anden side produkter eller lagerbeholdning som ikke støtteberettigede investeringer inden for lovens anvendelsesområde, mener den regionale myndighed, at en sådan skelnen i høj grad er relativ, eftersom computere og telekommunikationssystemer på en gang er Siemens-produkter og produktionsmidler for de virksomheder, som køber eller leaser dem. Ud fra denne synsvinkel bør lovens bestemmelser ikke udelukke støtte til en virksomhed i forbindelse med erhvervelse af udstyr, som gennem leasing eller på anden måde stilles til rådighed for en anden industri-

virksomhed, hvor der er et behov for modernisering eller omstrukturering. I denne sammenhæng anfører den regionale myndighed, at den støtte til Siemens A/S, som er baseret på omfanget af udstyr, der leases til andre virksomheder, må betragtes som støtte til disse andre virksomheder, som i det foreliggende tilfælde hovedsagelig er små og mellemstore virksomheder (SMV). Ud fra den regionale myndigheds synspunkt er disse andre virksomheder de reelle støttemodtagere, eftersom denne foranstaltning har givet Siemens A/S mulighed for at udvikle en salgspolitik med leasing, hvilket er mere hensigtsmæssigt for SMV i forbindelse med tilpasning af deres udstyr til den hastige udvikling inden for edb- og telekommunikationsteknologi. Den regionale myndighed har også anført, at der ikke har været tale om konkurrencefordrejning på bekostning af konkurrenter til Siemens A/S, eftersom den samme støtte ville være blevet tildelt disse, såfremt de havde ansøgt herom.

Som led i proceduren efter artikel 93, stk. 2, har de danske myndigheder ved skrivelse af 17. oktober 1991 udtrykt deres støtte til Kommissionens foreløbige vurdering, ifølge hvilken de 17 støtteordninger til fordel for Siemens A/S synes at være uforenelige med det fælles marked. Dette blev meddelt de belgiske myndigheder ved skrivelse af 26. november 1991. De belgiske myndigheder reagerede ved skrivelse af 19. december 1991, hvori de understregede, at ovennævnte bemærkning ikke indeholdt yderligere oplysninger af betydning for spørgsmålet om støttens forenelighed, eftersom der kun var tale om en politisk stillingtagen fra de danske myndigheders side.

III

I beslutning 75/397/EØF om godkendelse af den generelle støtteordning, der blev indført ved den belgiske lov af 17. juli 1959 fastslog Kommissionen, at statsstøtte tildelt i henhold til ovennævnte lov udgør støtte i henhold til Traktatens artikel 92, stk. 1 (1).

I det foreliggende tilfælde er Siemens A/S i kraft af de pågældende 17 støtteordninger blevet fritaget for en del af de omkostninger, som virksomheden normalt selv skulle have afholdt i forbindelse med sine aktiviteter. Denne støtte fordrejer konkurrencen og påvirker samhandelen inden for det fælles marked på edb- og telekommunikationsområdet. Når en virksomhed, som konkurrerer med andre virksomheder i Fællesskabet, gennem statsstøtte får styrket sin økonomiske stilling, kan det ikke undgå at påvirke disse andre virksomheder (se Domstolens dom af 17. september 1980 i sag 73079 (Philip Morris))(2).

(1) EFT nr. L 177 af 8. 7. 1975, s. 13.

(2) Domstolen, Sml. 1980, s. 2671.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at Siemens A/S (Belgien) er et datterselskab af den multinationale koncern Siemens AG. Denne koncern, som har hjemsted i Tyskland, opererer over hele verden og er en af de mest rentable og økonomisk sunde virksomheder inden for elektroniksektoren. I 1989/90 havde det belgiske datterselskab en omsætning på over 31 786 mio. bfr., med et nettoresultat på 1 651 mio. bfr. og 4 906 ansatte ved årets udgang. Siemens A/S (Belgien) deltager meget aktivt på eksportmarkedet med en gennemsnitlig eksport på 25 % af dets omsætning i perioden 1985-1990.

Med hensyn til markedet for edb- og kontorudstyr kan der iagttages en betydelig samhandel inden for Fællesskabet, som i 1989 beløb sig til 22 853 mio. ECU. Siemens' markedsandel i 1989 blev anslået til 11,7 % (!).

IV

Efter en grundig gennemgang af de udgiftsposter hos Siemens A/S, som nød godt af de 17 støttebevillinger fra den regionale myndighed (se tabel II), er Kommissionen nået frem til følgende konklusioner:

- a) omkostninger til udstyr til internt brug og erhvervelse af bygninger (punkt ii og v i tabel II) udgør typisk investeringer i materielle faste aktiver, som udtrykkeligt angives som støtteberettigede i henhold til loven. Endvidere kan de omkostninger, som er afholdt af Siemens A/S til udvikling af software til internt brug (punkt iii), betragtes som investeringer i immaterielle faste aktiver, hvilket også er støtteberettiget i henhold til loven, eftersom det omhandlede software vil blive benyttet af virksomheden i adskillige år og derfor kan afskrives.

Kommissionen har endvidere konstateret, at de samlede investeringer, som er nævnt ovenfor, virkelig udgøres af uafhængige enkeltprogrammer, som ikke overskrider de tærskler for anmeldelse, som Kommissionen har fastsat (se afsnit II, B).

Under disse omstændigheder tildelte den regionale myndighed støtten til disse investeringer på et lovligt grundlag inden for de skønsmæssige beføjelser, som Kommissionen har godkendt i forbindelse med forvaltningen af den generelle støtteordning, som er indført ved loven. Kommissionen har derfor ingen indvendinger mod denne støtte

- b) uddannelsesomkostninger (punkt iv) figurerer ikke blandt de støtteberettigede udgifter i loven. Den støtte, som den regionale myndighed har bevilget til dækning

af Siemens' uddannelsesomkostninger, er derfor en ad hoc-foranstaltning, som på forhånd skulle have været anmeldt til Kommissionen i henhold til bestemmelserne i artikel 93, stk. 3.

Ikke desto mindre har Kommissionen som led i proceduren efter artikel 93, stk. 2, undersøgt de enkeltprojekter, som Siemens A/S har fået støtte til, og har konstateret, at der var tale om erhvervsuddannelsesforanstaltninger, hvis formål var omskoling af arbejdstagere med henblik på at sikre disses fortsatte ansættelse i virksomheden, og som ikke var knyttet til investeringer. Kommissionen er generelt positivt indstillet over for denne støtte.

På trods af denne støttes ulovlige karakter er Kommissionen derfor kommet til den konklusion, at støtten kan falde ind under undtagelsesbestemmelsen i artikel 92, stk. 3, litra c), vedrørende støtte, som fremmer udviklingen af visse erhvervsgrene uden at fordreje konkurrencevilkårene

- c) udgifter til reklamekampagner og markedsundersøgelser (punkt vi og vii) er ikke støtteberettigede i henhold til loven. Den støtte, som Siemens har modtaget til disse formål, udgør derfor en ad hoc-foranstaltning, som på forhånd skulle have været anmeldt til Kommissionen i henhold til bestemmelserne i artikel 93, stk. 3.

Med hensyn til udgifter til udstyr, som er leaset til kunder (punkt i), fremgår det ikke af loven, i modsætning til den regionale myndigheds opfattelse, at denne type udgifter er støtteberettigede. I artikel 1, litra a), og artikel 2, litra a), i denne lov er det fastsat, at der kan bevilges støtte til direkte finansiering af investeringer i: allerede opførte bygninger eller bygninger under opførelse og nødvendigt udstyr eller materiel... i forbindelse med oprettelse, udvidelse, omstilling, modernisering af industri- eller håndværksvirksomheder... Det er Kommissionens opfattelse, at det udstyr, som er indkøbt af Siemens A/S, men beregnet til leasing til kunder, ikke omfattes af den ovennævnte definition på støtteberettigede investeringer, eftersom sådanne udgifter, uanset om de klassificeres som investeringer i faste aktiver eller lagerbeholdninger, ikke bidrager til oprettelse, udvidelse, omstilling eller modernisering af virksomhedsstrukturen i Siemens A/S, men i virksomheder, som leaser dette udstyr. Støtte til den slags udgifter har i realiteten udgjort en permanent driftsstøtte, som har givet Siemens A/S uretmæssige fordele i forbindelse med markedsføringen af selskabets produkter.

Kommissionen kan heller ikke acceptere, at denne støtte, som er udbetalt til Siemens A/S, i realiteten har været en støtte til de virksomheder, som har leaset Siemens udstyr. Kommissionen er ikke enig i dette ræsonnement,

(!) Se »Oversigt over Fællesskabets industri 1991-1992«, afsnit 12-32.

eftersom det er Siemens, der har modtaget støtten; de pågældende virksomheder betaler den fulde leje, som Siemens fastsætter skønsmæssigt i sine leasingkontrakter.

Tildeling af støtte til Siemens A/S til dækning af selskabets udgifter til udstyr, som leases til kunder, skulle derfor på forhånd have være anmeldt til Kommissionen i henhold til procedurereglerne i artikel 93, stk. 3, eftersom der er tale om en ad hoc-foranstaltning, der er truffet af den regionale myndighed, og som falder uden for anvendelsesområdet for lovens bestemmelser, således som de er godkendt af Kommissionen.

Endvidere må Kommissionen understrege, at uanset om udgifter til udstyr, som leases til kunder, i henhold til loven er støtteberettigede eller ej, skulle den regionale myndighed på forhånd have anmeldt sin plan om at yde støtte til Siemens A/S til dækning af disse udgifter, eftersom denne foranstaltning rent faktisk overskred de generelle tærskler for, hvornår der skal indgives anmeldelse til Kommissionen.

Som det fremgår i afsnit II, B, svarer de udgifter, hvortil der er opnået støtte, til det samlede budget for nyt udstyr, som er indkøbt af Siemens A/S, og som i sidste ende blev leaset til kunder inden en bestemt dato. Siemens A/S indgav regelmæssigt støtteansøgninger, hvori udgiftsbudgettet overskred tærsklen på 3 mio. ECU en smule. De belgiske myndigheder har over for Kommissionen oplyst, at de imidlertid kun tog 75 % af det samlede budget i ansøgningerne i betragtning i forbindelse med tildelingen af støtten. Eftersom støtten blev udbetalt i rater, nåede den i sidste ende op på mellem 4,76 % og 6,75 % i nettosubventionsækvivalent. De belgiske myndigheder drog derfor den slutning, at der for de enkelte projekter, som havde opnået støtte, ikke var tale om en overskridelse af de generelle anmeldelsestærskler.

Af følgende grunde kan Kommissionen ikke acceptere dette ræsonnement:

For det første forekommer det fuldstændigt kunstigt og uden nogen som helst økonomisk logik kun at tage 75 % af et globalt sammenhængende udgiftsbudget i betragtning i forbindelse med tildelingen af støtten. Det skal her bemærkes, at de belgiske myndigheder ikke over for Kommissionen er fremkommet med nogen forklaring på denne fuldstændig arbitrære beregningsmåde.

For det andet har Kommissionen konstateret, at en række af de pågældende udgiftsprogrammer var opdelt i flere støtteansøgninger, som den regionale myndighed, i betragtning af at udgifterne hang sammen og skulle iværksættes samtidigt, burde have behandlet samlet som et enkelt udgiftsprogram. Dette understøttes af det forhold, at Siemens A/S f.eks. i perioden 23. til 31. juli 1985 indsendte fire enkeltansøgninger på i alt 685 mio. bfr. (15 mio. ECU) til dækning af udgifter til anskaffelse af

ensartet udstyr udelukkende beregnet til leasing til kunder; det bør understreges, at disse ansøgninger var underskrevet af to direktører i Siemens A/S, hvoraf den ene figurerer i samtlige ansøgninger. Når det drejer sig om et budget i denne størrelsesorden, burde Kommissionen have modtaget en forudgående anmeldelse uanset støtteintensiteten⁽¹⁾. Der var endnu et eksempel herpå i 1986, da Siemens A/S den 17. og 18. september indgav tre enkeltansøgninger om støtte til dækning af samme type ensartede udgifter, som den regionale myndighed behandlede enkeltvis, og hvis samlede budget beløb sig til 501 mio. bfr. (11 mio. ECU). Hver enkelt af disse ansøgninger blev underskrevet af de samme to direktører i Siemens A/S.

Under disse omstændigheder må Kommissionen konkludere, at støtten på 11,814 mio. bfr. til Siemens A/S's udgifter på 96,6 mio. bfr. til reklamekampagner og markedsundersøgelser (punkt vi og vii i tabel II) samt støtten på 244,631 mio. bfr. til Siemens A/S's udgifter på 1 849,294 mio. bfr. til udstyr, der leases til kunder (punkt i), blev tildelt ulovligt af den regionale myndighed, som har misbrugt den skønsmæssige beføjelse, som er godkendt af Kommissionen i forbindelse med lovens gennemførelse.

Efter nærmere undersøgelse er Kommissionen endvidere kommet til den konklusion, at ovennævnte ulovlige støtte ikke kan falde ind under undtagelsesbestemmelserne i artikel 92, stk. 2 og 3.

Ved artikel 92, stk. 1, er det fastsat, at støtte, som opfylder de heri anførte kriterier, i princippet er uforenelig med det fælles marked. Undtagelsesbestemmelserne i EØF-Traktatens artikel 92, stk. 2, kan ikke anvendes i dette tilfælde på grund af arten af den pågældende støtte, som ikke sigter mod opnåelsen af de pågældende mål. De belgiske myndigheder har i deres bemærkninger ikke påberåbt sig disse undtagelsesbestemmelser.

I artikel 92, stk. 3, opregnes de former for støtte, som kan betragtes som forenelige med det fælles marked. Foreneligheden skal vurderes i forhold til Fællesskabet som helhed og ikke kun én enkelt medlemsstat.

For at sikre at det fælles marked fungerer korrekt, og under henvisning til det princip, som er anført i Traktatens artikel 3, litra f), må undtagelsesbestemmelserne i artikel 92, stk. 3, fortolkes strikt i forbindelse med behandlingen af en støtteordning eller støttebevilling. Det gælder navnlig, at bestemmelserne kun kan anvendes, når Kommissionen er forvisset om, at markedskræfterne i sig selv uden støtte ikke er tilstrækkelige til at få støttemodtageren til at anlægge en handlemåde, der tjener et af de mål, som er anført i ovennævnte undtagelsesbestemmelser.

⁽¹⁾ Se de anmeldelsestærskler, som er anført i afsnit II.

Hvis undtagelsesbestemmelserne anvendes på tilfælde, som ikke bidrager til at nå disse mål, eller hvor støtten ikke er nødvendig for at nå disse mål, er det ensbetydende med, at der i visse medlemsstater skabes fordele for erhvervsgrene eller virksomheder, hvis økonomiske stilling vil blive kunstigt styrket, samt at samhandelen mellem medlemsstater påvirkes og konkurrencevilkårene forrejses, uden at dette kan begrundes i den fælles interesse, hvortil der henvises i artikel 92, stk. 3.

Med hensyn til anvendelsen af undtagelsesbestemmelserne i artikel 92, stk. 3, litra a) og c), vedrørende støtte til fremme af udviklingen i visse regioner skal det anføres, at regionen Bruxelles, hvortil den pågældende støtte blev ydet, ikke er kendetegnet ved en usædvanlig lav levestandard eller en alvorlig underbeskæftigelse i den betydning, hvori disse udtryk anvendes i litra a); endvidere opfylder regionen Bruxelles ikke betingelserne for at nyde godt af undtagelsen i litra c) for støtte med regionalt sigte⁽¹⁾.

Med hensyn til undtagelsesbestemmelserne i artikel 92, stk. 3, litra b), kan sagens indhold ikke på nogen måde give anledning til, at der anlægges den betragtning, at formålet med støtten var at fremme et vigtigt projekt af fælleseuropæisk interesse eller afhjælpe en alvorlig forstyrrelse i den belgiske økonomi. Den belgiske regering har i øvrigt ikke fremført sådanne argumenter som begrundelse for den pågældende støttes forenelighed.

Med hensyn til undtagelsesbestemmelsen i artikel 92, stk. 3, litra c), vedrørende støtte til fremme af udviklingen af visse erhvervsgrene, når støtten ikke ændrer samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse, skal det understreges, at en del af den her omhandlede støtte, især støtten til reklamekampagner og markedsundersøgelser, falder ind under driftsstøtte, eftersom disse udgifter er helt gængse driftsomkostninger, som en virksomhed må afholde i forbindelse med sine normale aktiviteter; endvidere har disse omkostninger i dette tilfælde ikke vist sig at være afgørende nødvendige, for at Siemens A/S kunne gennemføre et bestemt investeringsprojekt, som kunne nyde godt af nævnte undtagelsesbestemmelse. Endvidere må den resterende del af den pågældende støtte, som i øvrigt er den største, nemlig støtte til udgifter til udstyr, der leases til kunder, også betragtes som driftsstøtte til Siemens A/S. Som tidligere nævnt udgør støtten til udstyr, der leases til kunder, i praksis en permanent støtte til Siemens A/S's salgsaktiviteter på markedet for leasingprodukter, hvilket har givet

denne virksomhed en uretmæssig fordel i forhold til dens konkurrenter i forbindelse med markedsføringen af dens produkter.

Da driftsstøtte medfører en direkte og permanent fordrejning af konkurrencevilkårene inden for de sektorer, hvor den ydes, er det Kommissionens — i øvrigt velkendte — politik at modsætte sig driftsstøtte under normale omstændigheder, også selvom støtten tjener et af formålene i de andre undtagelsesbestemmelser i artikel 92, stk. 3. Som det fremgår af ovenstående analyse, kan det end ikke komme i betragtning at anse den pågældende støtte for at bidrage til at nå disse mål.

For fuldstændighedens skyld bør det endeligt understreges, at selv i det tilfælde, hvor denne støtte skulle være nødvendig for at lette SMV's adgang til ny teknologi, vil Kommissionen, ud fra det generelle princip at støtte skal tildeles på en måde, der fordrejer konkurrencevilkårene mindst muligt, aldrig kunne acceptere, at støtten blev udbetalt til en bestemt leverandør af udstyr med ovennævnte utilstedelige påvirkning af konkurrencen; støtten burde i dette tilfælde på en mere neutral og hensigtsmæssig måde kanaliseres direkte til SMV.

Det må derfor konkluderes, at støtten på 11,814 mio. bfr. til Siemens A/S's udgifter på 96,6 mio. bfr. til reklamekampagner og markedsundersøgelser samt støtten på 244,631 mio. bfr. til Siemens A/S's udgifter på 1 849,294 mio. bfr. til udstyr, som leases til kunder, blev ydet ulovligt af den regionale myndighed, samt at støtten ikke opfylder nogen af betingelserne i undtagelsesbestemmelserne i artikel 92, stk. 2 og 3. Begge støttebeløb er derfor uforenelige med det fælles marked.

V

Når det drejer sig om støtte, som er uforenelig med det fælles marked, kan Kommissionen under henvisning til den retspraksis, som Domstolen har fastlagt ved sin dom af 12. juli 1973 i sag 70/72 (Støtte til mineområder i Tyskland)⁽²⁾, og som blev bekræftet ved dommen af 24. februar 1987 i sag 310/85 (Deufil)⁽³⁾, kræve, at medlemsstaterne forlanger støtten tilbagebetalt fra de støttemodtagere, som uretmæssig har modtaget den. Retten har endvidere bemærket, at tilbagebetalingen af støtten er den logiske konsekvens af støttens uforenelighed med det fælles marked.

Siemens A/S bør derfor tilbagebetale den støtte, som selskabet uretmæssig har modtaget.

⁽¹⁾ Se Kommissionens meddelelse vedrørende metoden for anvendelse af artikel 92, stk. 3, litra a) og c), på regionalstøtte (EFT nr. C 212 af 12. 8. 1988, s. 2).

⁽²⁾ Domstolen, Sml. 1973, s. 813.

⁽³⁾ Domstolen, Sml. 1987, s. 901.

Tilbagebetaling skal ske i overensstemmelse med de i den belgiske lovgivning fastsatte procedurer og bestemmelser, herunder navnlig dem, der vedrører betaling af morarenter for gæld til staten. Disse renter beregnes med virkning fra datoen for ydelse af den ulovlige støtte. Denne foranstaltning anses for nødvendig for at genoprette den tidligere situation og for at ophæve alle de finansielle fordele, som de virksomheder, der har modtaget ulovlig støtte, uberettiget har nydt godt af siden datoen for støttens udbetaling (jf. dom af 21. marts 1990 i sag C-142/87 (Tubemeuse))⁽¹⁾ —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

For den samlede støtte på 335,980 mio. bfr., som den regionale myndighed har ydet i henhold til den støtteordning, der blev indført ved loven om erhvervsudvikling af 17. juni 1959, til Siemens A/S's samlede udgifter på 2 647,294 mio. bfr. gælder følgende:

- a) støtten på 77,294 mio. bfr. til investeringer i udstyr indkøbt til internt brug, til erhvervelse af en bygning samt udgifter til udvikling af software er forenelig med det fælles marked, eftersom støtten er blevet tildelt inden for de rammer, som Kommissionen har godkendt i sin beslutning 75/397/EØF vedrørende gennemførelse af den pågældende støtteordning
- b) støtten på 2,241 mio. bfr. til omkostninger til uddannelse af arbejdstagere blev tildelt ulovligt i strid med bestemmelserne i Traktatens artikel 93, stk. 3, men efter nærmere undersøgelse anses støtten dog for forenelig med det fælles marked i henhold til undtagelsesbestemmelsen i Traktatens artikel 92, stk. 3, litra c)
- c) støtten på 256,445 mio. bfr. til udgifter til udstyr, som leases til kunder, reklamekampagner og markedsundersøgelser, blev tildelt ulovligt i strid med bestemmelserne i Traktatens artikel 93, stk. 3, og opfylder efter

nærmere undersøgelse ikke betingelserne for at falde ind under undtagelsesbestemmelserne i Traktatens artikel 92, stk. 2 og 3; denne støtte er derfor i henhold til Traktatens artikel 92, stk. 1, uforenelig med det fælles marked.

Artikel 2

Eftersom en del af den støtte på 256,445 mio. bfr., som er uforenelig med det fælles marked i henhold til artikel 1, litra c), nemlig 28,694 mio. bfr., endnu ikke er kommet til udbetaling til Siemens A/S, undlader den regionale myndighed at foretage denne udbetaling.

Det resterende beløb på 227,751 mio. bfr. tilbagebetales. Den regionale myndighed inddriver dette beløb fra Siemens A/S i overensstemmelse med de i national lovgivning fastsatte procedurer og bestemmelser, herunder dem, der vedrører betaling af morarenter for gæld til staten.

Disse renter beregnes med virkning fra datoen for ydelsen af den ulovlige støtte.

Artikel 3

Den belgiske regering underretter senest to måneder efter meddelelsen af denne beslutning Kommissionen om de foranstaltninger, den har truffet for at efterkomme beslutningen.

Artikel 4

Denne beslutning er rettet til Kongeriget Belgien.

Udfærdiget i Bruxelles, den 24. juni 1992.

På Kommissionens vegne

Leon BRITTAN

Næstformand

⁽¹⁾ Domstolen, Sml. 1990, s. I-959.